

ILM FAN XABARNOMASI

Ilmiy elektron jurnali

O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI ASARLARDA "ONA" TIMSOLI TAHLILI

Choriqulova Zebiniso Ilhomiddin qizi

1st year student of Samarkand State Institute of Foreign Languages

choriqulovmirjalol31@gmail.com

+998934384380

Scientific supervisor: Fayzullayeva Munavvar Bahodirovna

English teacher at Samarkand State Institute of Foreign Languages

+998979177270

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada ona obrazining o'zbek va ingliz adabiyotidagi aks etishi, asarlar orqali ona timsolining madaniy va estetik jihatlari solishtirilib o'rganilgan. Ikkala madaniyatdagi ona obrazi o'rtasidagi o'xshashlik va farqlar, ona obrazining inson tarbiyasida, jamiyatda va adabiy xotirada tutgan o'rni o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Ona, obraz, adabiyot, o'zbek adabiyoti, ingliz adabiyoti, qiyoslash, madaniyat, farzand tarbiyasi, fidoyilik, mehr muhabbat.

Kirish:

Ona insoniyat tarixi va madaniyati davomida eng ulug', mehribon va hurmatga sazovor obraz sifatida tanilgan. Ona timsoli har bir xalq adabiyotida insoniylikning yuksak fazilatlarini ramzi sifatida talqin qilinib kelinadi. Mazkur ilmiy ishda o'zbek va ingliz adabiyotidagi ona obrazining o'xshash va farqli jihatlari tahlil qilinadi. Ushbu maqola o'zbek va ingliz adabiyotidagi ona obrazining madaniy va tarixiy o'ziga xosligini ta'kidlash va bu obrazga nisbatan ko'pchilikda shakllangan farqli qarashlarni ko'rsatishni maqsad qilgan.

Ona obrazining o'zbek adabiyotidagi talqini

O'zbek adabiyotida ona obrazi o'ziga xos milliy va diniy qadriyatlar bilan bog'langan. Masalan, Abdulla Qahhorning Ona hikoyasida ona qiyofasi fidoyilik va matonat timsoli sifatida gavdalanadi. Bu hikoyada ona o'z farzandlari uchun barcha qiyinchiliklarga tayyorligi, ularga mehr-muhabbatini ayamasligi orqali insoniylikning yuksak namunasi sifatida aks etadi.

Yana bir yorqin misol O'zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning Ona she'ridir. Bu asarda ona tasviri orqali ona va bola o'rtasidagi bog'liqlik, ona mehrining teranligi, uning abadiyligi va mutlaq fidoyiligi ko'rsatiladi. Ona o'z farzandini voyaga yetkazish uchun o'zini unuta olishi, o'z hayotini farzandiga bag'ishlashi kabi his-tuyg'ular tasvirlangan.

Shuningdek, Cho'lpon va Hamid Olimjon asarlarida ham ona obrazining o'zgacha talqini berilgan bo'lib, unda ona ona Vatan, ona tabiat ramzi sifatida ko'rsatilgan.

Ona obrazining ingliz adabiyotidagi talqini

Ingliz adabiyotida ona obrazi ko'pincha oilaviy qadriyatlar va jamiyatdagi ayol rolini ochib beruvchi vosita sifatida aks etgan. Masalan, Charles Dickensning Dombey and Son romanida ona o'z farzandlariga nisbatan e'tibor va mehr ko'rsatish, ularni turli hayotiy sinovlardan himoya qilish kabi vazifalarni bajaruvchi qahramon sifatida tasvirlanadi. Dickensning asarlari orqali ingliz madaniyatidagi ona obrazining ijtimoiy va psixologik jihatlari chuqur tahlil qilinadi.

Yana bir misol, William Wordsworthning 'The Excursion' she'rlar to'plamida ona tabiat va mehr-muhabbat timsoli sifatida ta'riflanadi. Wordsworth ona obrazini tabiatning ulug'vorligi va inson hayoti bilan uyg'unligini ko'rsatish orqali tasvirlaydi.

Shuningdek, Virginia Woolf asarlarida ham ona obrazi chuqur psixologik talqinlarda berilgan bo'lib, uning qahramonlari orqali ayol kishining jamiyatdagi o'rni, uning oiladagi o'rni va hissiy dunyosi ochib beriladi. Ayniqsa, 'To the Lighthouse' asarida ona obrazining bolalarning tarbiyasiga va shaxsiy rivojlanishiga ta'siri ochib berilgan.

Solishtirma tahlil

O'zbek va ingliz adabiyotidagi ona obrazini qiyoslaganda, ikkala adabiyotda ham ona obrazining asosiy vazifalari: farzand tarbiyasi, oilaga sadoqat, mehr-muhabbat va fidoyilikning o'xshashligi ko'rinadi. Biroq, o'zbek adabiyotida ona obrazi ko'proq Vatan va millat timsoli bilan bog'langan bo'lsa, ingliz adabiyotida esa ona obrazining psixologik va individual talqini ko'proq namoyon bo'ladi.

Masalan, Erkin Vohidovning ona haqida yozgan she'ri va Virginia Woolfning ona obraziga bo'lgan qarashlari o'rtasida birmuncha farqlar bor. Vohidovning asarlarida ona milliy qadriyatlar bilan, o'zbek xalqining tarixi va turmush tarziga asoslanib talqin qilinsa, Woolfning asarlarida esa ona obrazining individualligi, uning oiladagi hissiy kechinmalari tasvirlanadi.

Xulosa

Mazkur ilmiy ishda ona obrazining o'zbek va ingliz adabiyotidagi o'ziga xos jihatlari tahlil qilindi. Ikkala adabiyotda ona obrazining ahamiyati va uning ijtimoiy vazifalari umumiy bo'lsa-da, uning talqinlari madaniy kontekst bilan bog'liq farqlarni ko'rsatdi. O'zbek adabiyotida ona milliy qahramon, vatanga sadoqat va fidoyilik ramzi sifatida tasvirlansa, ingliz adabiyotida bu obrazning individualligi va hissiy qirralari yanada chuqurroq ochib berilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qahhor, A. (1986). Ona. Toshkent: Adabiyot va san'at nashriyoti.
2. Vohidov, E. (2005). Ona. Toshkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi.
3. Dickens, C. (1848). Dombey and Son. London: Bradbury and Evans.
4. Wordsworth, W. (1814). The Excursion. London: Longman.
5. Woolf, V. (1927). To the Lighthouse. London: Hogarth Press.
6. M.B.Fayzullayeva, O'`TKIR HOSHIMOVNING" DUNYONING ISHLARI" ASARIDAGI" ONA" OBRAZINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=9NS0PMkAAAAJ&citation_for_view=9NS0PMkAAAAJ:MXK_kJrjxJIC
7. M.B.Fayzullayeva, O'`tkir Hoshimov asarlarida ona obrazining lingvostilistik va lingvokognitiv tahlili
https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=9NS0PMkAAAAJ&citation_for_view=9NS0PMkAAAAJ:3fE2CSJlrl8C